

PRZEGLĄD DOKUMENTACYJNY LEŚNICTWA

opracowany przez

Zakład Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej
Instytutu Badawczego Leśnictwa

Rok 33

Warszawa 1982

Nr 2

Układ pozycji, zgodnie z dotychczasową praktyką, według międzynarodowej Leśnej Klasyfikacji Oksfordzkiej, której symbole cyfrowe są podane nad tekstem każdego streszczenia.

1 CZYNNIKI ŚRODOWISKA. BIOLOGIA

30

N 116:907.32

IBL

Rumpf W.: Waldwirtschaft im Dienste der Trinkwasserversorgung. **Gospodarka leśna służy zaopatrzeniu w wodę pitną.** Allg.Forstz. 1980 Jg 35 Nr 47 s. 1317—1318, 2 fot. — W lasach pełniących funkcję ochrony wód należy zachować co najmniej 30% gatunków liściastych, stosować wczesne czyszczenia i ograniczać spływ powierzchniowy. W strefie I zabronione jest wszelkie użytkowanie nie związane z pozyskiwaniem wody. W strefie II jest bardzo ograniczone nawożenie i stosowanie chemicznych środków ochrony roślin. Zdecydowanie przeciwdziała się bakteriologicznemu, chemicznemu i radiologicznemu skażeniu wód gruntowych. Wstrzymana jest rozbudowa sieci drogowej, zakładane są szczelne ro-

wy odpływowe, zabronione jest stosowanie materiałów pochodzenia smołowego. W celu zahamowania spływu powierzchniowego zakładane są stawy wielkości 0,1—2,0 ha z wodą zastojową. Za najbardziej przydatny gatunek uznano dąb szypułkowy. Czyste świerczyny z jednej strony opóźniają topnienie śniegu, ale z drugiej powodują zagęszczanie gleby, co utrudnia wsiąkanie. Woda pozostając pod lasem od 50 do 100 dni jako woda gruntowa zostaje oczyszczona i nadaje się do spożycia. Przy szybkości jej przepływu 10—20 m dziennie nawet małe obiekty leśne o szerokości pasów ochronnych 100—200 m spełniają wymagane warunki. (W.B.)

31

N 156.2

IBL

Hallstein H.H.: Zehn Hinweise für walddgerechte Rotwildhege (Zur Minderung der Verbiss- und Schälschäden aus der Sicht eines jagenden Forstmannes). **Dziesięć przykazań ochrony jeleniowatych zgodnych z wymogami hodowli lasu (Zmniejszenie szkód powodowanych ogryzaniem i spalowaniem w oczach leśnika — myśliwego).** Allg. Forstz. 1980 Jg 35 Nr 44 s. 1203—1204. — 1. Zmniejszenie nadmiernego pogło-

wia zwierzyny przez odstrzał w celu zachowania równowagi pomiędzy zwierzyną a biotopem. 2. Poprawa warunków paszowych w lesie przez wprowadzanie odpowiedniej roślinności wtórnej na zboczach, przesiekach, uprawach i pod starymi drzewostanami (obejmuje podsiew i nawożenie). 3. Zakładanie minipowierzchni wypasu rozmieszczonych pod okapem w dużych kompleksach leśnych, w któ-

rych zwierzyzna nie będzie niepokojona. 4. Zakładanie stałych poletek wypasu na otwartej przestrzeni, stwarzających jednocześnie warunki dla odstrzału. 5. Ograniczenie lub eliminacja czynników zakłócających spokój zwierzyzny, która spłoszona przemieszcza się wyrządzając szkody. 6. Zakaz polowań nocnych (jest to roz-

winięcie poprzedniego punktu). 7. Właściwe karmienie i dokarmianie m.in. przez wykładanie buraków i soli. 8. Pojedyncza lub grupowa uprawa dzikich owoców, dębu i kasztana. 9. Wykluczenie z dzierzawy obwodów łowieckich wielkości poniżej 500 ha. 10. Organizowanie stowarzyszeń ochrony zwierzyzny. (W.B.)

32

N 181

IBL

Šarman J.: Příspěvek ke stanovení zásoby energie nadzemní biomasy ve smrkovém porostu. **Przyczynek na temat oznaczenia zapasu energii biomasy nadziemnej w drzewostanie świerkowym.** Leśnictwo 1979 R.25 nr 12 s. 1069—1082, 7 tab. 2 wyk. bibliogr. 14 poz. rés. rez. sum. Zsfg. — Badania, prowadzone w ramach Międzynarodowego Programu Biologicznego, wykonane na materiale z 63-letniego drzewostanu świerkowego, stosując kalorymetryczną mikrobombę MBC-3 pols-

kiej produkcji oraz derywatograf węgierski OD-152. Wykazały one, że energetyczny zapas w 1 g substancji organicznej z roślinnych części świerka był największy w igłach, następnie w pędach z ostatniego roku, w gałązkach i najmniejszy w drewnie. Stwierdzono przy tym, że derywatograf OD-152 jest wysoce przydatny do oceny jakościowego składu substancji organicznej w ściółce i próchnicznych poziomach gleby. (S.K.)

2. HODOWLA LASU

33

23:156.2

IBL

Sperber G.: Einige strategische Überlegungen zum Wald/Rehwildproblem. **Niektóre rozważania na temat strategii rozwiązywania problemu — las a zwierzyzna płowa.** Forst-u.Hozwirt 1980 Jg 35 H.17 s. 342, 344—346, 348, 2 fot. — Zagadnienie ujęte w takich aspektach, jak: za mało pokarmu czy za dużo zwierzyzny; wzmożony odstrzał (głównie selekcyjny); mniej zwierzyzny płowej przez odpowiednią hodowlę lasu (dłuższa kolej rębu, unikanie zrę-

bów zupełnych, wykorzystywanie odnowienia naturalnego); stosowanie rębni gniazdowej; hodowla lasu oparta na grodzieńiu ochronnym (będącym jednak rozwiązaniem przejściowym). Podkreślono, że najodpowiedniejszym dla zwierzyzny płowej jest las różnowiekowy, dwupiętrowy, zagospodarowany przez rębnowo. Niemniej optymalizacja łowiecka obrębu wymaga intensywnej poprawy warunków paszowych i sztucznego podkarmiania. (W.B.)

34

N 23—307

IBL

Kljačko A.B.: Za kompleksnuju mehanizaciju trudoemkikh rabot. **O kompleksową mechanizację pracochłonnych czynności.** Les.Choz. 1981 nr 1 s. 48—50, 3 rys. — Przedstawiono krótką anali-

zę stanu mechanizacji procesów odnowienia lasu oraz rozpatrzono zagadnienia wiążące się z dalszym rozwojem tych prac. Przede wszystkim chodzi tu o przechodzenie z mechanizacji

poszczególnych procesów na mechanizację kompleksową o wysokiej efektywności całego cyklu produkcyjnego przy zastosowaniu maszyn wielooperacyjnych i szerokim wdrożeniu automatyzacji. Określono warunki, które powinny być spełnione, aby uzyskać

maksymalne efekty z kompleksowej mechanizacji przy siewie, sadzeniu, pielęgnowaniu upraw oraz innych zbiegach agrotechnicznych, biorąc przy tym pod uwagę wzrost wydajności pracy i zainteresowanie mechanizatorów. (R.M.)

35

N 232.12:56

IBL

Holubčík M.: Juvenilny rast poľských a domácich proveniencií smreka obyčajného (*Picea abies* Karst.). **Młodociany wzrost świerka pospolitego (*Picea abies* Karst.) polskich i słowackich proveniencji.** Les.Čas. 1979 R.25 nr 4 s. 255—270, 8 tab. bibliogr. 14 poz. rez. sum. Zsfg. — Wiosną 1972 VULH wysiał otrzymane z IBL nasiona świerka 20 polskich proveniencji z doświadczenia IUFRO oraz 6 słowackich pochodzeń. Dwuletnie siewki zaszkołkowano w szkółce (360 m n.p.m.) koło

Zwolenia, a część w szkółce górskiej (850 m). Corocznie dokonywano pomiaru wysokości sadzonek a od drugiego roku — również grubości w szyjce. Po 5 latach w pierwszej szkółce przodował pod względem wysokości świerk z Polski, proveniencji Kartuzy, Wisła, Istebna-Zapowiedź i Międzygórze, natomiast w szkółce górskiej najlepsze z polskich proveniencji Istebna-Bukowiec i Rycerka-Zwadroń ustępowały 2 pochodzeniem słowackim (Benuš i Svinošice). (S.K.)

36

N 232.216

IBL

Černý Z., Ježek F.: Mechanizovaná příprava pudy finským zraňovačom. **Zmechanizowane przygotowanie gleby fińską broną talerzową,** Les.Pr. 1978 R.57 nr 10 s. 448—452, 2 fot. 1 rys. 3 tab. 1 wykr. — Przygotowanie takie przeprowadzono w nadl. Opočno na 54 powierzchniach. Fińska brona talerzowa spulchnia pasy o szer. 35—55 cm na głębokości 8—15 cm przy rozstępie pasów 180 cm. Elementem przerabiającym glebę są 2 dyski o regulowanym nachyleniu, średnicy 820 mm i 10 zę-

bach na obwodzie dysku. Bronę podwiesza się na ciągniku Kockum lub LKT. Kalkulacja z wszystkich powierzchni wykazała, że koszt przygotowania brony wynosi 468 kor/ha, koszt całkowity odnowienia takiej powierzchni (łącznie z przygotowaniem brony), ochrony uprawy i poprawek — 1511 kor/ha a koszt odnowienia w ręcznie kopane jamki, ochrony i poprawek — 2814 kor/ha. Udatność i wzrost sadzonek na powierzchniach przygotowanych broną były lepsze. (S.K.)

37

N 232.216

IBL

Höher G.: Bodenbearbeitungsverfahren zur Begründung von Eichen — und Kiefernkulturen auf wechselfeuchten Standorten des Lappwaldes. **Metody przygotowania gleby pod uprawy dębowe i sosnowe na siedliskach o zmiennej wilgotności w nadleśnictwie Lappwald.** Forst-u. Holzwirt 1980 Jg 35 H.13

s. 253—254, 256—257, 9 fot. 4 tab. W nadl. Lappwald (RFN) o glebach brunatnych i pseudoglejowych zalesienia dokonywano głównie ręcznie na rabatach lub wałkach. W 1970 r. zastosowano amerykański pług talerzowy Rome (TRBR 6/30). Pług ten formuje grobelki o wys. 30 cm, na których nastę-

puje sadzenie do spulchnionej i odwodnionej górnej warstwy gleby. Efektywniejsze ogrzewanie korony grobelki wpływa dodatnio na rozwój sadzonek. Mniejsze jest też zachwaszczenie i wymrażanie przez późne przymrozki, gdyż zimne powietrze spływa do rowków. Czynności te poprzedzone są karczowaniem i uprzążaniem zrębów przy

maksymalnym pozostawieniu próchnicy. Po takim przygotowaniu gleby na pow. 600 ha wysadzoną wiosną 1970 r. sosnę 1/1 w więźbie 2,5×0,4 m (10000 szt./ha) oraz dąb 2/0 o więźbie 1,9×0,4 m (13 200 szt./ha). Wyniki oceniono pozytywnie. Metoda ta stosowana jest także na terenach dotkniętych przez wiatrołomy. (W.B.)

38

N 232.311.2

IBL

Šindelař J.: K problematice ověřování porostů uznanych ke sklizni osiva testy potomstev. **O problematice sprawdzania uznanych drzewostanów nasienych przez testowanie ich potomstwa.** Les.Pr. 1978 R.57 nr 9 s. 382—390, 5 fot. 1 rys. 1 tab. — O uznawaniu drzewostanów za nasienne (w CSRS kat. IIA i IIB) decydują przede wszystkim ich cechy fenotypowe. Potomstwo uznanego drzewostanu odziedziczy jego właściwości, jeżeli w zapyłaniu nie uczestniczył zły lub obcy drzewostan sąsied-

ni, zaś warunki wzrostowe będą podobne do warunków drzewostanu macierzystego. Ponieważ lasy CSRS stanowią mozaikę drzewostanów rodzimych (resztek), obcych lub nawet mieszańcowych, konieczna jest ocena dziedzicznych właściwości uznanych drzewostanów na podstawie badania potomstwa. Od 1969 założono w CSRS już po kilka serii powierzchni porównawczych z potomstwami modrzewia, olszy czarnej, sosny pospolitej, świerka, jodły i buka. (S.K.)

39

N 232.311.2

IBL

Šindelař J.: První výsledky ověřování uznanych porostů modřinu evropskeho. **Pierwsze wyniki sprawdzenia wartości uznanych drzewostanów modrzewia europejskiego.** Les.Pr. 1978 R.57 nr 11 s. 477—483, 2 tab. 13 wykr. — W 1969 VULHM założył 3 równoległe powierzchnie z potomstwami 24 uznanych drzewostanów modrzewia jesiomickiego (sudeckiego) z 9 nadleśnictw. W wieku 10 lat oceniono przeżywalność, stan zdrowotny, przyrost na wysokość i

ukształtowanie strzał. Wyniki na 2 powierzchniach o zbliżonych warunkach ekologicznych (345 i 450 m n.p.m. i podobna gleba) były bardzo podobne, na trzeciej natomiast (730 m n.p.m.) wyraźnie inne, zwłaszcza pod względem przeżywalności i wysokości. Nie zaobserwowano widocznych różnic między proveniencjami, co potwierdza wysoką ekowalencję modrzewia sudeckiego. (S.K.)

40

N 232.329.6

IBL

Košulič M.: Pěstování obalených semenáčků smrku na podložkách s inhibičním účinkem na růst kořenů. **Holdowanie siewek świerka w pojemnikach na podkładkach hamujących przerastanie korzeni.** Les.Pr 1978 R.57 nr 9 398—402, 5 fot. 1 tab. — W pojemni-

kach bez dna, zapobiegających skrećaniu się korzeni, następuje obfite przyrastanie korzeni do podłoża, co bardzo utrudnia późniejsze przesadzanie siewek. Aby powstrzymać to przerastanie, zastosowano takie środki hamujące, jak poduszka powietrzna, pia-

sek, siatka bronzowa, smarowanie plastikowej siatki preparatami miedziowymi, papier gazetowy, farba asfaltowa. Całkowite zahamowanie przerastania korzeni dała tylko poduszka po-

wietrzna (która jednak mocno komplikuje hodowanie siewek). Bardzo dobry efekt uzyskano również na siatce z brązu o oczkach $0,1 \times 0,1$ mm. (S.K.)

41

N 233

IBL

Dimitrovský K., Vesecký J.: K problematice tvorby nových lesních porostů na výsypkových stanovištích. **O problematice tworzenia nowych drzewostanów na zwałowiskach.** Lesnictvi 1979 R.25 nr 1 s. 57—84, 8 fot. 11 tab. bibliogr. 40 poz. rez. sum. Zsfg. — Badania prowadzono na 4 hałdach odkrywkowych w Sokołowskim zagłębiu węgla brunatnego. Omówiono kryteria wyboru gatunków drzew i krzewów na takie stanowiska, wpływ pedologicznych i hydropedologicznych właściwoś-

ci gleb zwałowisk na rozwój sadzonek poszczególnych gatunków i sposób ich pielęgnowania oraz dobór gatunków melioracyjnych. Różnorodność materiału glebowego na zwałowiskach uniemożliwia stosowanie jednego sposobu postępowania przy rekultywacji. Najbardziej przydatne w takich warunkach są gatunki glebotwórcze — olsza czarna i szara, lipa drobnolistna, grab, wiąz. Zadowolającą przydatność wykazuje również osika. (S.K.)

42

N 237.4

IBL

Ferda J., Čermák P.: Hnojení a vyživa lesních kultur na rašeliništích stanovištích. **Nawożenie i dokarmianie upraw leśnych na siedliskach torfowych.** Lesnictvi 1979 R.25 nr 11 s. 991—1014, 12 tab. 5 wyk. bibliogr. 14 poz. rés. rez. sum. Zsfg. — Doświadczenie przeprowadzono na torfowisku borowinowym (420 m n.p.m.) i przejściowym (466 m), na których w 1967 wysadzono w więźbie 1×1 m sosnę posp. (2/0), świerk (2/2) i wejmutkę (2/1). Zastosowano 13

wariantów nawożenia. Pomiary do 1976 wykazały ścisłą korelację między zawartością dostępnych dla roślin pokarmów w glebie, zawartością pierwiastków w organach wegetacyjnych i przyrostem na wysokość i grubość. Nawożenia wymagają tylko gleby mało zasobne i jedynie fosforem (60—120 kg) i potasem (130—260 kg). Wapnowanie nie jest potrzebne, dopóki pH w KCL jest większe niż 3,8 (S.K.)

43

N 238— —176.1 Populus

IBL

Kohán Š.: Pestovanie topol'ov v špeciálnych kultúrach na produkcii vlakniny. **Hodowanie topoli w specjalnych uprawach na papierówkę.** Les.Čas. 1980 R.26 nr 2 s. 77—94, 7 tab. bibliogr. 15 poz. roz. sum. Zsfg. — Na 9 powierzchniach badano produkcyjność topoli 4 odmian przy stosowaniu gęstości od 4444 szt./ha (więźba $1,5 \times 1,5$ m) do 625 szt./ha ($4,0 \times 4,0$ m). Stwierdzono, że w uprawach takich w wieku 12—15 lat można uzyskiwać przeciętny roczny

przyrost 20—23 m^3/ha a najodpowiedniejsza jest więźba $2,5 \times 2,5$ m do $3,5 \times 3,5$ m. Największą produkcję masową i finansową daje topola włoska I-214 a następnie kolejno Robusta, Marilandica i Gelrica. Robusta lepiej rośnie na glebach lżejszych, a Marilandica i Gelrica — na glebach cięższych, wilgotniejszych. Do produkcji drewna celulozowego w takich lignikulturach o kolei rębny do 15 lat najodpowiedniejsza jest Robusta. (S.K.)

Kohán Š.: Hodnotenie rastu topol'ow na porovnávacích výskumných plochách v oblasti východného Slovenska. **Ocena wzrostu topoli na porównawczych powierzchniach badawczych we wschodniej Słowacji.** Les.Čas. 1979 R.25 nr 1 s. 3—16, 6 fot. 6 tab. bibliogr. 16 poz. rez. sum. Zsfg. — Badania przyrostu i zdrowotności prowadzono na 17—20-letnich drzewostanach 16 odmian topoli, rosnących na 4 powierzchniach (103—350 m n.p.m.) o różnych warunkach glebowych. Największą am-

plitudę ekologiczną stwierdzono u Robusty i Virginiana de Frignicourt. Odmiany Robusta, Regenerata i Grandis powinny być uprawiane w intensywnie prowadzonych plantacjach, gdy Virginianę i Marilandicę można uprawiać w drzewostanach a Gelricę — w drzewostanach nadrzecznych. Zależnie od siedliska miąższość przeciętnego drzewa wynosiła od 0,329—1,037 do 0,719—1,647 m³. Na wszystkich powierzchniach wszystkie odmiany cierpiały od pomoru topolowego. (S.K.)

3 NAUKA O PRACY. POZYSKANIE DREWNA. PRACE ZRĘBOWE I TRANSPORT. INŻYNIERIA LEŚNA

45

N 333:304

IBL

Starek E., Vlžák J., Klincková E.: Hygiena práce pri mechanizovanej výchove porastov. **Higiena pracy przy zmechanizowanym pielęgnowaniu drzewostanów.** Les.Čas. 1980 R.26 nr 1 s. 3—11, 3 tab. 3 wyk. bibliogr. 5 poz. rez. sum. Zsfg. — Próbné czyszczenia i trzebieże przeprowadzono wiosną i latem w 10—30-letnich drzewostanach liściastych, iglastych i mieszanych. Mierzono hałas i wibrację uży-

wanych do tych zabiegów pił Husqvarna 180, Homelite Mini i Stihl 020 oraz koncentrację tlenku węgla. Hałas pił i wibracja przekraczają dopuszczalne normy, natomiast ilość tlenku i zawartość karboksyhemoglobiny we krwi nie stanowią zagrożenia dla zdrowia pilarzy. Uciążliwość hałasu i wibracji można zmniejszyć przez stosowanie odpowiednich środków ochronnych i prawidłową konserwację samych pił. (S.K.)

46

N 333+363.0

IBL

Ilavský J.: Stromové štiepky z predrubnej t'ažby buka ako surovina pre celulózo-papierenský priemysel. **Zrębki z całych drzew z przedrębnego pozyskania buka jako surowiec dla przemysłu celulozowo-papierniczego.** Les. Čas. 1979 R.25 nr 2 s. 127—139, 3 fot. 3 tab. 6 wyk. bibliogr. 14 poz. — Próbné pozyskanie drewna wykonano zimą w 45-letnim drzewostanie i latem w 65-letniej buczynie. Zrębkowano bębnową rębarką Klöckner (zimą) lub przewoźnią rębarką CL-1000 (la-

tem). Ponad 90% zrębków miało wymiary odpowiadające normie. Bukowe zrębki z zimy zmieszane ze świerkowymi w proporcji 1:2 dały papier offsetowy a letnie zrębki zmieszane ze świerkowymi w stosunku 1:1 dostarczyły papieru do pakowania produktów żywnościowych. Z przedstawionych dwóch prób wynika, że zrębki z drewna przedrębnego mogą być wykorzystywane przez przemysł papierniczy. (S.K.)

Novak V., Sehnal F.: Sterilizace kličkoroha borového (*Hylobius abietis* L.) diflubenzuronem. **Steryilizacja szeliniaka sosnowca (*Hylobius abietis* L.) diflubenzuronem.** Lesnictvi 1979 R.25 nr 9 s. 811—828, 1 rys. 8 tab. bibliogr. 24 poz. rez. sum. Zsfg. Przeprowadzone w laboratorium i na powierzchniach doświadczalnych w 2 nadleśnictwach doświadczenia wykazały, że diflubenzuron w roztworze biotechnicznego preparatu dimilin WP 25 (w konc. 250

ppm) zmniejsza do połowy załęganie się jaj szeliniaka przy dłużej trwającym pobieraniu przez samiczki igieł sosny traktowanych tym środkiem; po przerwaniu pobierania załęganie się jaj wraca do normy po 8—20 dniach. Diflubenzuron nie obniża jednak nośności samic. Ważną zaletą tego środka jest jego pełna selektywność. Może on być stosowany do dłużej trwającego sukcesywnego zmniejszania populacji szeliniaka. (S.K.)

Čapek M.: Vplyv orientácie feromónových lapákov na ich atraktivitu pre mnišku veľkohlavú (*Lymantria dispar* L.). **Wpływ ukierunkowania pułapek feromonowych na ich atrakcyjność dla brudnicy nieparki (*Lymantria dispar* L.).** Lesnictvi 1979 R.25 nr 4 s. 301—306, 2 rys. 2 tab. bibliogr. 6 poz. rés. rez. sum. Zsfg. W badaniach zastosowano syntetyczny feromon Disparlure. Najwięcej samców brudnicy chwytało na pułapkach zorientowanych na

południe, następnie na zachód, mniej na skierowanych na wschód a najmniej na ukierunkowanych na północ. Proporcja odłowionych motyli wynosiła 12,5:9,9:6,3:5,5. Różnice były statystycznie istotne. Na obrzeżu powierzchni doświadczalnej chwytało więcej motyli, niż na pułapkach umieszczonych w środku powierzchni. Użyty feromon okazał się równocześnie bardzo atraktywny dla motyla *Amata phegea* L. (S.K.)

Řibal M., Toufar J.: Využití mechanizace při ochraně porostů před ohryzem a loupáním. **Mechanizacja przy ochronie drzewostanów przed ogryzaniem i spalowaniem przez zwierzynę.** Les. Pr. 1978 R. 57 nr 11 s. 508, 1 fot. — VULHM i Zakłady Spolana opracowały repelent o nazwie Nivus o podobnej skuteczności jak Morsuvin. Próbné opryskiwania i smarowania wykonano wobec gatunków iglastych i liściastych. Do opryskiwania brano roz-

twór o składzie — 80% Nivusa i 20% wody. Zabieg wykonywano angielskim opryskiwaczem CP 3. Do smarowania używano pasty, w której na 10 części Nivusa dodawano 1 część wody. Przed smarowaniem drzewka podkrzesywano. Na opryskiwanie 100 drzewek do wys. 2—2,5 m potrzeba 50 min., na smarowanie — 5 godz. Efektywność opryskiwania i smarowania osiągała ok. 95%. Preparat działał odstraszająco przez 3 lata. (S.K.)

Konôpka J.: Rozbor vetrovej kalamity na Slovensku v roku 1976. **Analiza**

klęski wiatrolomów w Słowacji w 1976 r. Les. Čas. 1980 R. 26 nr 1 s. 13—27,

2 rys. 2 tab. bibliogr. 12 poz. rez. sum. Zsfg. — W styczniu 1976 gwałtowne wichry położyły w Słowacji 1,150 mln m³ drewna (23⁰/₀ etatu rocznego). Na podstawie kwestionariuszy VULH przeprowadził wieloaspektową analizę szkód z uwzględnieniem składu gatunkowego i wieku drzewostanów, typu lasu, wysokości n.p.m., kierunku wiatru, zdrowotności i bonitacji drzewo-

stanów, ekspozycji i rzeźby terenu. Największe szkody wystąpiły w świerczynach i jedlinach bez domieszek, w drzewostanach powyżej 60 lat, bonitacji Ia-III, w strefie 630—820 m n.p.m. Domieszka liściastych i modrzewia wyraźnie zmniejszała szkody. Wyniki analizy będą wykorzystane przy opracowaniu zasad hodowlano-ochronnych.

(S.K.)

5 POMIAR LASU. PRZYROST. ROZWÓJ I STRUKTURA DRZEWOSTANÓW. INWENTARYZACJA I KARTOGRAFIA.

50

N 522.31

IBL

Rod J.: Návrh konstrukce bonitních výškových křivek. **Propozycja konstrukcji bonitacyjnych krzywych wysokości.** Lesnictvi 1979 R. 25 nr 10 s. 911—930, 6 tab. 5 wyk. bibliogr. 21 poz. rés. rez. sum. Zsfg. — Na podstawie pomiarów w 25 jednowiekowych drzewostanach świerkowych I i II klasy wieku skonstruowano zestaw bonitacyjnych krzywych wysokości. Oś ze-

stawu takich krzywych stanowi średnia krzywa wysokości, określona równaniem Korfa. Omówiono matematycznie wyprowadzone cechy tych krzywych rozgraniczanie zakresów wzrostu w I i II klasie wieku, rozdział tych zakresów na absolutne bonitacje wysokości. Bonitacyjne krzywe wysokości są funkcją dwóch zmiennych — wieku i bonitacji. (S.K.)

51

N 524.19

IBL

Bozděch J.: Jake jsou možnosti vážení dříví? **Jakie są możliwości ważenia drewna?** Les. Pr. 1978 R. 57 nr 9 s. 390—394, 1 rys. 1 wyk. W wielu krajach wprowadza się już wagowy pomiar drewna, zwłaszcza przemysłowego (stosowego) i drobnicy, aby oszczędzić czasu przy pomiarze miąższości. Przystępują do tego również zakłady przemysłowe w CSRS. Przy pomiarze

takim określa się ciężar dostarczonego drewna w stanie naturalnym, pobiera się próbkę trocin w celu określenia wilgotności a następnie wylicza się suchą masę ładunku. W takim przekazywaniu surowca powinien uczestniczyć również dostawca. Niezbędne jest opracowanie odpowiednich zamienników, umożliwiających ewidencjonowanie drewna w nadleśnictwie. (S.K.)

52

N 524.315

IBL

Čermák V.: Konstrukcia objemových tabuliek pre hrab. **Konstrukcja tablic miąższości dla graba.** Les. Čas. 1980 R. 26 nr 1 s. 29—43, 3 tab. 4 wyk. bibliogr. 21 poz. rez. sum. Zsfg. — Po tablicach dla świerka, sosny, jodły, dę-

bu i buka opracowano takie tablice dla graba. Materiał empiryczny uzyskano z pomiaru 1535 drzew ze wszystkich rejonów CSRS. Wyrównane wartości sprawdzono na 170 drzewach kontrolnych. Tablice obejmują miąższość kłód,

grubizny od 7 i od 3 cm i całych drzew z korą i bez kory, procent kory dla kłód, grubizny od 7 i 3 cm i całych drzew oraz procent gałęzi dla kłód

i grubizny. Kontrolne badania wykazały zadowalającą dokładność tablic.

(S.K.)

53

N 587:562

IBL

Račko J.: Vypoče drených zásob porastov a ich stredných taxačných veličin z hodnôt získaných metódou blízkej stereofotogrametrie. **Wyliczanie zasobności drzewostanów i ich średnich elementów taksacyjnych z wartości uzyskanych metodą bliskiej stereofotogrametrii.** Les. Čas. 1979 R. 25 nr 4 s. 271—284, 1 rys. 1 tab. 4 wyk. bibliogr. 24 poz. rez. sum. Zsfg. — Istnieją dwa warianty metody wyliczania zasobów drewna zależnie od tego, czy struktura drzewostanu umożliwia pomiar wysokości ze stereogramów, czy nie. Zaleca

się stereogramy drzewostanów liściastych sporządzać w okresie bezlistnym. Po określeniu wysokości odpowiedniej liczby drzew ze stereogramu zasoby drewna wylicza się na podstawie tablic miąższości. Gdy struktura uniemożliwia pomiar wysokości drzewostanu, wtedy zasoby drewna i średnie wielkości taksacyjne wylicza się na podstawie 6-metrowych sekcji drzew. Całe postępowanie przy wyliczaniu zalgorytmowano i zaprogramowano w języku Fortran.

(S.K.)

6 URZĄDZANIE LASU. EKONOMIKA GOSPODARSTWA LEŚNEGO. ADMINISTRACJA I ORGANIZACJA GOSPODARSTWA LEŚNEGO.

54

N 613

IBL

Andrišin P.: Rozbor rubných dób a rubných vekov hlavných drevín SSR. **Analiza dojrzałości i wieku rębności głównych gatunków drzew w SRS.** Les. Čas. 1979 R. 25 nr 3 s. 203—220, 2 tab. bibliogr. 14 poz. rez. sum. Zsfg. — Przeciętny wiek rębności zwiększył się z 95 lat w 1940 r. do 107 lat w 1975. Przeprowadzone badania oparto na zasadzie dojrzałości wartościowej, tj. stanu, w którym dany gatunek drzewa osiąga

najwyższą wartość całkowitego przyrostu przeciętnego. Z badań tych wynika, że w Słowacji wiek rębności dla świerka powinien wynosić 90—100 lat (od 70 do 110 zależnie od lokalnych warunków), dla jodły — 100 (od 80 do 120), dla sosny 100 (70—120), dla dębu 130—160 (od 100 do 180), dla buka 110 (80—130) oraz dla graba 90 lat (od 70 do 100). (S.K.)

55

N 641—015.5

IBL

Pohořelý M.: Banka dat — progresivní způsob uchování dat. **Bank danych — postępowy sposób zachowania danych.** Lesnictvi 1979 R. 25 nr 8 s. 757—764, 2 rys. bibliogr. 7 poz. rez. sum. Zsfg. — Omówiono znaczenie banku danych w zautomatyzowanych systemach zarządzania, poszczególne elementy systemów banku danych i propozycję procesu tworzenia banku danych. Przed-

stawiono ideowy projekt budowania banku dla zautomatyzowanego systemu zarządzania w gospodarstwie leśnym uwzględniający tematykę poszczególnych specyficznych dla leśnictwa działań oraz hierarchię szczebli zarządzania. Przedstawiono zalety i wady opracowania danych przy zastosowaniu proponowanego sposobu rozwiązania. (S.K.)

Soyez D.: Waldenergie und Energie-wälder. **Energia lasu a lasy energetyczne.** Allg. Forstz. 1980 Jg 35 Nr 48 s. 1345—1348, Problematyka lasów energetycznych wiąże się z uprawami mającymi raczej charakter rolniczy, tj. z nasadzeniami szybko rosnących gatunków liściastych — głównie wierzby o kolei rębu od 2 do 5 lat. Do celów tych najodpowiedniejsze są tereny porzucone przez rolnictwo, bagna, powierzchnie podmokłe i miejsca odprowadzania osadów fermentacyjnych. Osiągana w tych warunkach wydajność biomasy wynosi 20—30 t/ha rocznie, natomiast przeciętny przyrost drzewostanów 12—

15 t, a stosunek energii włożonej do uzyskanej 1:10. W Skandynawii w celu sprostania rosnącemu zapotrzebowaniu energetycznemu dąży się do lepszego wykorzystania sortymentów cienkich i odpadów, m.in. przez ich przerób na zrębki. W Szwecji wiele ciepłowni miejskich przestawiło się na ogrzewanie zrębkami. W nawiązywaniu do nowych potrzeb przedstawiono 5 technologii zmechanizowanego pozyskania drewna ciekiego, uwzględniając jego przerób na zrębki w miejscu ścinki, na drodze wywozowej i na składnicy.

(W.B.)

8 PRODUKTY LEŚNE I ICH UŻYTKOWANIE

57

N 811.4—174.7 Larix

IBL

Piovarči J.: Podiel letneho dreva smrekovca slovenského (*Larix decidua* Mill. slovacica Šim.). **Udział drewna letnego u modrzewia słowackiego (*Larix decidua* Mill. slovacica Šim.).** Les. Čas. 1979 R. 25 nr 1 s. 17—30, 3 tab. 5 wyk. bibliogr. 22 poz. rez. sum. Zsfg. — Badanie drewna modrzewia tatrzańskiego, podtatrzańskiego i szarisko-spiskiego wykonano na materiale z 35 drzewostanów, rosnących w strefie od 550 do 1500 m n.p.m. W każdym drzewostanie pobierano wywierty z wys. 1,3 m z północnej strony 10 drzew górujących lub

panujących. Przeciętny udział drewna letniego w całym materiale wynosił 37,40% a u modrzewia szariskiego nawet 39,10%, co kwalifikuje modrzew słowacki do najlepszych odmian modrzewia europejskiego. Największy udział (37—40%) tego drewna jest przy szerokości słoików 1—2 mm (przy szer. ponad 6 mm udział takiego drewna maleje do 15—20%) oraz w wieku powyżej 70 lat (wtedy wynosi 39—40%). Udział drewna późnego decyduje o wytrzymałości drewna. (S.K.)

9 LASY I LEŚNICTWO W GOSPODARCE NARODOWEJ

58

N 904 (510)

IBL

Scheifele M.: Walderneuerung und Waldschutz in der VR China. **Odnowienie i ochrona lasu w Chińskiej Republice Ludowej.** Allg. Forstz. 1980 Jg 35 Nr 51/52 s. 1461—1463, 9 fot. — W Chinach do 1949 r. gospodarka leśna w zasadzie nie istniała. Według danych z ostatnich lat powierzchnia leśna Chin

wynosi ponad 100 milionów ha, co stanowi 12,7% pow. kraju. Corocznie zalesianych jest 1 milion ha. Przeważają gatunki iglaste (sosna, modrzew). Wymagane do odnowienia ilości nasion pozyskiwane są lokalnie, wyluszczone w miejscowych wyluszczeniach, a sędzonki produkowane są w szkółkach

gospodarczych. Odnowienie przez sadzenie dokonywane jest ręcznie, a w terenach bezludnych następuje siew z samolotów. Prowadzona jest również akcja zadrzewiania kraju w celu wzbogacenia krajobrazu, ochrony przed wiatrami, poprawy mikroklimatu (głównie zwiększenia wilgotności), uzyskania opału i wzrostu dochodów. Na powierzchniach nowo zalesianych praktykowane

są uprawy rolne w międzyrzędziach przez okres 3—4 lat, a więc do czasu zwarcia. Dodatkną stroną takiego zagospodarowania niezależnie od uzyskanych plodów rolnych jest wówczas spulchnienie gleby i eliminacja chwastów. Omówiono również sprawy ochrony, która w odniesieniu do drzewostanów iglastych sprowadza się głównie do zapobiegania pożarom. (W.B.)

Autorzy analiz:

(W.B.) — mgr inż. Wiktor Brodzikowski,

(S.K.) — mgr inż. Stefan Kocięcki,

(R.M.) — mgr Rafał Malec

Przegląd Dokumentacyjny Leśnictwa zawiera jedynie niewielką część analiz dokumentacyjnych z zakresu leśnictwa. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych. Centrum Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej (w skrócie CİNTE, Warszawa, Al. Niepodległości 186) przyjmuje zgłoszenia na prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną jak i oddzielne jej działy lub zagadnienia i tematy.

Zakład Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej Leśnictwa Instytutu Badawczego Leśnictwa — branżowy ośrodek informacji leśnictwa — wykonuje za zwrotem kosztów kserokopie i mikrofilmy publikacji, objętych zarówno przeglądem dokumentacyjnym jak i kartami dokumentacyjnymi.